

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoCsp/34/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119200392
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3119200392.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho a sudkýň JUDr. Gabriely Janákovovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: V. A., trvale bytom O. XX, O., proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a iné, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 6. júla 2020, č.k. 14Csp/4/2019-89, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. m e n í tak, že určuje Dohodu o zrážkach zo mzdy uzatvorenú medzi žalobcom ako dlžníkom a Poštovou bankou, a.s. ako veriteľom zo dňa 20.6.2006 za neplatnú.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti výroku II. a vo výroku III. p o t v r d z u j e .

III. Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. návrh na prerušenie konania zamietol, výrokom II. žalobu zamietol, výrokom III. zrušil neodkladné opatrenie Okresného súdu Trenčín č.k. 14Csp/14/2019-21 zo dňa 23.1.2019, a výrokom IV. žalovanému priznal proti žalobcovi právo na náhradu trov konania 100 % s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal (i) určenia, že Dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 20.6.2006 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným (správne Poštovou bankou, a.s.) je neplatná, (ii) určenia, že úverová zmluva zo dňa 20.6.2006 je neplatná, (iii) určenia, že úver z tejto zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, a (iv) priznania primeraného finančného zadostučinenia 200 eur. Žalobca v priebehu konania podal návrh na prerušenie konania. Tomuto súd nevyhovel a zamietol ho, nakoľko inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je bežný zabezpečovací inštitút, ktorý podlieha prieskumnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Čo sa týka určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, súd mal za to, že takáto žaloba nie je procesne prípustná podľa § 137 písm. d) CSP. Čo sa týka určenia neplatnosti úverovej zmluvy a určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, súd uviedol, že na týchto určenia nie je naliehavý právny záujem, nakoľko v tejto veci existuje rozhodcovský rozsudok, ktorý je právoplatný, nebol v zákonom stanovenej lehote napadnutý žiadanou zo strán žalobou na súde o jeho zrušenie a týmto rozsudkom bolo priznané plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že medzi Poštovou bankou, a.s. (ktorá úver žalobcovi poskytla a pohľadávku postúpila na žalovaného) a žalobcom a žalovaným je vzťah nerozlučného spoločenstva účastníkov vo vzťahu k určeniu neplatnosti úverovej zmluvy, ako aj dohody o zrážkach zo mzdy, a tak pre neúčast' Poštovej banky, a.s. v konaní, či už na strane žalobcu, alebo žalovaného spôsobuje nedostatok vecnej legitímácie, pre ktorú žaloba musela byť zamietnutá. Nárok

na vydanie primeraného finančného zadosťučinenia súd zamietol, lebo nezistil žiaden právny dôvod, na základe ktorého by mal žalobcovi priznať tento nárok. Súd zrušil vydané neodkladné opatrenie, ktorým bolo žalovanému uložené zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, pretože vo veci samej sa nevyhovelo a pominuli dôvody, pre ktoré bolo vydané. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti výrokom II., III. a IV. tohto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Upozornil na to, že zmluva o úvere obsahuje množstvo neprijateľných podmienok, ktoré robia úver bezúročným a bezpoplatkovým, ktorými sa súd vo svojom rozhodnutí nevenoval, čo bolo jeho prvoradou povinnosťou ex offa. Tvrdil, že aj v prípade, že nesprávne označil druhú stranu sporu, v tomto smere nepochybil. Je slabšou zmluvnou stranou, a teda súd ho mal poučiť. Zdôraznil, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. Poukázal na to, že v exekučnom konaní Okresný súd Trenčín uznesením zo dňa 26.10.2015, sp. zn. 61Er/496/2014, zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Ako exekučný titul bol pripojený rozhodcovský rozsudok, na ktorý odkazoval v odôvodnení súd prvej inštancie. Exekučný súd v tejto veci dospel k názoru, že rozhodcovská doložka je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá bráni tomu, aby na jej základe bol vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorý by mohol byť exekučným titulom. Preto súd postupoval tak, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietol. Na základe týchto skutočností žiadal odvolací súd o zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K podanému odvolaniu sa písomne žalovaný vyjadril, pričom sa stotožnil s výrokom aj odôvodnením napadnutého rozhodnutia, žiadal odvolací súd o jeho potvrdenie.

4. Krajský súd ako súd odvolací súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP a po upovedomení o doposiaľ nepoužitom ustanovení § 37 ods. 1 OZ (neurčitosť právneho úkonu) a § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotr. úveroch, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. čiastočne zmeniť podľa § 388 CSP tak, že určil Dohodu o zrážkach zo mzdy zo dňa 20.6.2006 za neplatnú, a v zostávajúcej časti napadnutého výroku II. a vo výroku III. potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. odvolaním napadnutý nebol, preto je v tomto rozsahu právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

6. Žalobca sa v konaní domáhal (i) určenia, že dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 20.6.2006 je neplatná, (ii) určenia, že úverová zmluva zo dňa 20.6.2006 je neplatná, (iii) určenia, že úver je bezúročný a bez poplatkov, a nakoniec žiadal (iv) priznať finančné zadosťučinenie od žalovaného vo výške 200 eur. Odvolací súd sa najskôr venoval prvému nároku.

7. Odvolací súd sa v prvom rade nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že sa jedná o procesne neprípustnú žalobu. Je síce pravda, že žalobca sa mohol domáhať určenia, že žalovaný nemá právo domáhať sa zrážok z dohody o zrážkach zo mzdy, no výsledok konania by pri tomto posúdení bol rovnaký ako pri súčasnom žalobnom petite. To by bol iba prílišný formalizmus, ktorým by súd neposkytol ochranu práv v zmysle čl. 2 CSP. Odvolací súd preto takúto žalobu hodnotí ako procesne prípustnú, pričom naliehavý právny záujem žalobcu na tomto určení je daný, nakoľko žalovaný preukázateľne uskutočňoval zrážky zo mzdy, ktoré boli následne nariadeným neodkladným opatrením zakázané, a bez žalobcom požadovaného určenia by bolo jeho právne postavenie neisté a bolo by ohrozené jeho disponovanie s vlastnou mzdou.

8. Zároveň nemožno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Žalovaný je právnym nástupom pôvodného veriteľa, Poštovej banky, a.s., pričom sám žalovaný v konaní uviedol, že vstúpil do všetkých práv pôvodného veriteľa vrátane práva požadovať zrážky zo mzdy (vo výzve na vykonávanie zrážok zo mzdy), a toto právo i sám vykonával. Žalovanému na tomto základe svedčí v konaní pasívna vecná legitímácia. Tento záver platí i pre nárok žalobcu o určenie, že úverová zmluva je neplatná, že úver je bezúročný a bez poplatkov a i pre nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia.

9. I pre dohodu o zrážkach zo mzdy ako zabezpečovacieho prostriedku pohľadávky musia byť rešpektované všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch podľa Občianskeho zákonníka. Dohoda o zrážkach zo mzdy musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide, a výšku dohodnutých zrážok. Tieto náležitosti však v spornej dohode o zrážkach zo mzdy absentujú.

10. Dohoda o zrážkach zo mzdy je dojednaná v úverovej zmluve iba stroho: „Podpisom tejto zmluvy zmluvné strany zároveň uzatvárajú Dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá je zabezpečením pohľadávky PB (Poštovej banky, a.s. - pozn.) vzniknutej zo ZoÚ (zmluvy o úvere - pozn.). Klient udeľuje PB výslovný súhlas na predloženie dohody platiteľovi mzdy klienta. Táto dohoda sa vzťahuje i na budúceho platiteľa mzdy, ako i na iné príjmy klienta.“

11. Z takto dojednanej Dohody o zrážkach zo mzdy nevyplýva určité vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky, a preto táto dohoda je neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko právny úkon musí byť okrem iného určitý. Už v čase uzatvorenia dohody musela byť zabezpečovaná pohľadávka vymedzená určito, úplne a presne konkretizovaná. V dohode zároveň nie je vymedzená výška zrážok zo mzdy. Pre tieto skutočnosti nemôže sporná dohoda o zrážkach zo mzdy obstať ako platná. Vzhľadom na uvedené ju odvolací súd určil za neplatnú pre neurčitosť na základe ust. § 37 ods. 1 OZ.

12. Ďalej sa žalobca domáhal určenia, že úverová zmluva zo dňa 20.6.2006 je neplatná.

13. Najskôr je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie nemal správny názor o procesnej neprípustnosti žaloby o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Predmetné žaloby sú prípustné na základe § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platí, podľa ktorého platí, že spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

14. I keď sú uvedené žaloby procesne prípustné, v konaní nevyšiel najavo ani nebol preukázaný dôvod neplatnosti úverovej zmluvy. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 30.1.2013, sp. zn. 1 MCdo 12/2010 zdôraznil, že „vzhľadom na prejednáciu zásadu prihliada súd na absolútnu neplatnosť právneho úkonu len za predpokladu, že sa o dôvodoch neplatnosti (napríklad z dôvodu nedostatku formy, neurčitosti úkonu, nespôsobilosti subjektov zmluvu uzavrieť, rozporu so zákonom) dozvie procesne korektným spôsobom. Znamená to, že ak konkrétny dôvod absolútnej neplatnosti v konaní nie je tvrdený a ani inak v konaní nevyjde najavo, nie je dôvod, aby súd po takejto okolnosti z vlastnej iniciatívy pátral a nahradzoval tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu účastníkov“.

15. Žalobca v tomto prípade nekonkretizoval, v čom má spočívať neplatnosť zmluvy o úvere. Tvrdil iba, že zmluva o úvere je neplatná pre množstvo neprijateľných zmluvných podmienok. Tie však bližšie nešpecifikoval, pričom ani netvrdil dôvod, prečo by zmluva ako celok mala byť neplatná. V tomto smere musí byť rešpektovaný vyššie uvedený záver Najvyššieho súdu SR, pričom odvolací súd nezistil dôvod neplatnosti právneho úkonu z dôvodu nedostatku formy, neurčitosti zmluvy, nespôsobilosti subjektov zmluvu uzavrieť, alebo rozpor so zákonom. Jedná sa v tomto prípade o štandardnú úverovú zmluvu. Iné konkrétne dôvody neplatnosti úverovej zmluvy neboli tvrdené a ani v konaní nevyšli najavo. Na tomto základe bol záver súdu prvej inštancie o zamietnutí tohto nároku vecne správny, hoci z iných dôvodov.

16. Nárok žalobcu o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov bol rovnako súdom prvej inštancie zamietnutý vecne správne. Úverová zmluva bola uzatvorená dňa 20.6.2006. Vzhľadom na to je potrebné aplikovať zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvoreniu zmluvy. Tento zákon konštruoval iba jediný dôvod na určenie bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru, a to ak zmluva o úvere neuvádzala ročnú percentuálnu mieru nákladov [§ 4 ods. 2 písm. g)]. V tomto prípade však zmluva o úvere údaj o RPMN obsahuje, preto niet zákonného podkladu na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

17. Nakoniec i nárok na zaplatenie finančného zadostučinenia bol súdom prvej inštancie zamietnutý vecne správne.

18. Na zdôraznenie vecnej správnosti záveru súdu prvej inštancie, ktorý len stručne konštatoval, že nezistil právny dôvod na priznanie žalobcom požadovaného nároku, je potrebné dodať nasledovné. Pre priznanie zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa nepostačuje zistenie porušenia práva, ale je nevyhnutné, aby tu bola aj existencia nemajetkovej ujmy, ktorá v príčinnej súvislosti s porušením práva vznikla. Pre úspešné uplatnenie takejto nemajetkovej ujmy v súdnom konaní je potom nevyhnutné, aby bola jej existencia spotrebiteľom tvrdená a aby bola takáto ujma aj preukázaná ako skutočná. Výklad uvedeného ustanovenia priznávajúceho zadosťučinenie by mal zohľadňovať povahu priznaného nároku ako satisfakčného. Ak je teda priznaná satisfakcia, musí tu existovať ujma, za ktorú sa satisfakcia poskytuje. Toto hľadisko opomína aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 30.1.2019, sp. zn 6Cdo 127/2017. Nepochybne má uvedený nárok aj sankčnú povahu, ale nie primárnu, ako uvádza Najvyšší súd SR, pretože v tom prípade by sa jednalo o pokutu, penále a podobne, a nie o zadosťučinenie.

19. V tomto prípade žalobca v konaní vznik ujmy ani netvrdil, a preto v spojení s vyššie uvedeným záverom je nutné konštatovať vecnú správnosť zamietnutia tohto nároku súdom prvej inštancie.

20. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. čiastočne zmenil tak, že určil Dohodu o zrážkach zo mzdy zo dňa 20.6.2006 uzatvorenú medzi žalobcom a žalovaným za neplatnú, a v zostávajúcej časti výroku II. a vo výroku III. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Výrok III. napadnutého rozsudku bol vecne správny vzhľadom na to, že neodkladné opatrenie bolo obmedzené do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

21. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP nasledovne. Žalobca žalobou uplatnil celkovo štyri nároky. Úspešný bol iba v jednom, teda v jednej štvrtine (25 %), v troch štvrtinách bol úspešný žalovaný (75 %). Po vzájomnom zohľadnení čiastočného úspechu strán sporu tak patrí žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 % ($75\% - 25\% = 50\%$). O výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).